

Tentoburgensis saltus, ad Lippia ortum. Ad opera publica venio. Carolus Magnus multas Ecclesias in Westphalia erexit. Primam vero Osnaburgi Episcopalem Ecclesiam in honorem Divi Petri, Crispini ac Crispiniani condidit. Est Susati templum celeberrimum miræ magnitudinis, cum maximæ altitudinis Turri, S. Patroclo sacrum, quem tutelarem Divum agnoscit hæc Civitas. Reliqua cum Templis, tum Monasteria, Nosocomia, Xenodochiaque quæ Monasterii & in aliis urbibus conspiciuntur, prætereo. Carolum Magnum Westphalos ad Christianam Religionem vi compulisse, supra diximus. Caterum cum sæpius subactos, rebellando tamen refractarios, datam semper fidem violare animadverteret, visum est illi ex re fore si diritate supplicii exemplorumque terrore castigaret illorum proterviam. Itaque iudices arcanos constituit, quibus jus ac potestatem animadvertendi in perjuros, aut temerariæ fidei reos, aut facinoris compertos, inauditos atque indefensos, delegavit. Ea severitas & truculentia Westphalorum gentem in fide atque officio continuit, cum sæpius in Silvis Magnates & non mediocribus fortune Viros suspensos perfractis laqueo cervicibus vitam finisse cernerent, nulla accusatione præmissa. Scribit Æneas Pius ad suam usque ætatem continuatum fuisse illud iudicium, secretosque ritus observari, quibus criminosos judicant, & reos damnationis suæ inscios, ubicunque reperti, fuerint, supplicio affici: eosque Scabinos appellari, qui huic iudicio cum potestate præsumunt, testatur. Sed hæc hætenus. Westphalum se esse profiteretur Ioannes Lewenclavius nobilissimus Vir doctrina multa atque linguæ utriusque Latinæ atque Græcæ cognitione, converso a se toto Xenophonte, omnibus Nazianzeni operibus, Historicis aliquot præterea Græcis, & aliis Græcorum libris felicissime reddendis & interpretandis celeberrimus. Gentem habet hæc regio venustam, elegantis & proceræ staturæ, fortemque robustamque corpore & audacem mente. Militiam habet copiosam, promptamque ad arma & mox paratam. Ingeniosi etiam perhibentur Incolæ, ac proverbio dici solet, Westphalos plures astutos, subdolos, versipellesque, quam stultos gigni. Adulteriorum ac spurcitiei omnis severa olim censura hic erat. Cibus panis niger & caesus: Carnes quoque tam bovillæ, quam suillæ, & quidem plurimæ, eaque plerumque fumo duratæ: Imprimis perna: quas etiam crudas edere Incolis non insuave est. Potus Cerevisia: opulentiores Vino utuntur ex Rheno advecto, licet magno ematur precio. Cum vero ager plerisque locis minus gratus sit cultori, fit ut Artibus Mechanicis ac Mercaturæ se dedant Incolæ. Merces sunt Lapides statuariæ, ac ædificiis exstruendis aptissimi, Molares etiam ac Cortes: imprimis vero perna: delicatissimæ vel Principum mensis expetitæ. De hac regione hithenus Rhythmi vulgo circumferuntur:

Hospitium vile,

Cranck broot, dun bier, langhe mile,

Sunt in Westphalia:

Qui non vult credere, loop de.

B b b iij

Opera publica.

Ratio gubernandi.

Mores.

Vitæ.

Opificia.

Mercimonia.

Tertia